

Eesti Geoloogiateenistus
F. R. Kreutzwaldi tn 5
44314 Rakvere linn
Lääne-Viru maakond
info@egt.ee

18. juuni 2026. a nr 1/105

Vaide esitaja:

Eesti Killustik OÜ
registrikood: 10126848
Rõstla paekivikarjäär, Rõstla küla
48022 Põltsamaa vald
Jõgeva maakond
e-post: info@eestikillustik.ee

Vaide esitaja esindajad:

vandeadvokaat Epp Lumiste
advokaat Artur Viira
LEADELL Pilv Advokaadibüroo
Maakri 19/1 postkast 19, 10145 Tallinn
tel: 6191 630
e-post: epp.lumiste@leadell.com
artur.viira@leadell.com

VAIE
Eesti Geoloogiateenistuse
25.03.2026 korralduse nr 13-5/26-40
kehtetuks tunnistamiseks

I TAOTLUSED

- 1) Rahuldada vaie.
- 2) Tunnistada kehtetuks Eesti Geoloogiateenistuse 25.03.2026 korraldus nr 13-5/26-40 „Pärnu maakonna Kivimäe kruusamaardla registrikande muutmine“.

II MENETLUSE EELNEV KÄIK

1. OÜ Eesti Killustik (edaspidi ka **vaide esitaja**) on maavarade kaevandamise ning ehitusmaterjalide tootmise ja müügiga tegelev Eesti kapitalil põhinev ettevõtte. Eesti Killustiku ajalugu ulatub 35 aasta taha. Ettevõtte eelkäija Põltsamaa Graniit alustas killustiku tootmisega 1990-ndate alguses Rõstla karjääris, Põltsamaa vallas. Firmale andis nime tegevuse algusaastatel põllukividest toodetud graniitkillustik. Tänapäevaks on

Eesti Killustik üks kõige laiema karjääride võrguga paekillustiku ja liiva pakkujaid Eestis.

2. **25.03.2026**¹ otsustas Eesti Geoloogiateenistus (edaspidi ka **haldusorgan**) korralduse nr 13-5/26-40 „Pärnu maakonna Kivimäe kruusamaardla registrikande muutmine“ (edaspidi **Korraldus**) alusel:

„1. ... muuta Maavarauuringud OÜ koostatud aruande alusel seisuga 01.02.2026 maavarade registris Kivimäe kruusamaardla registrikannet ja kinnitada aruandes esitatud piirides varu järgmiselt:

- 1.1. täiteliiva aktiivne tarbevaru pindalal 4,35 ha – 36 tuh m³ (aruandes 8 plokk),
1.2. täiteliiva aktiivne tarbevaru pindalal 4,35 ha – 100 tuh m³ (aruandes 9 plokk, asub 8 ploki lamamis),
1.3. täiteliiva aktiivne tarbevaru pindalal 1,54 ha – 14 tuh m³ (aruandes 10 plokk),
1.4. täiteliiva aktiivne tarbevaru pindalal 1,54 ha – 35 tuh m³ (aruandes 11 plokk, asub 10 ploki lamamis).*

2. Viia registrisse (registrikaart nr 940) kande muudatus vastavalt korralduse punktile 1.“

3. Korralduse tehti selle resolutsiooni p 3 alusel teatavaks Dozerland OÜ-le, Maavarauuringud OÜ-le, Keskkonnaametile ja Pärnu Linnavalitsusele. Korraldust ei ole tehtud nähtavaks Eesti Killustik OÜ-le.
4. **30.03.2026** korraldusega nr 13-5/26-47 parandas haldusorgan Korralduses ilmse ebatäpsuse ning muutis korralduse kuupäeva 2025. aastalt 2026. aastaks.
5. **20.05.2026** sai vaide esitaja teada Korraldusest ja selle andmise ajendiks olnud Maavarauuringud OÜ 03.03.2026 aruandest „Kivimäe kruusamaardla täiteliiva varu arvutus (varu seisuga 01.02.2026)“ (edaspidi **Aruanne**).

III SISULISED PÕHJENDUSED

Vaide esitajal on vaide esitamise õigus

6. Haldusmenetluse seaduse (edaspidi **HMS**) 71 lg 1 sätestab, et isik, kes leiab, et haldusaktiga või haldusmenetluse käigus on rikutud tema õigusi või piiratud tema vabadusi, võib esitada vaide, kusjuures vastavalt HMS § 72 lg 1 võib vaidemenetluse korras taotleda haldusakti kehtetuks tunnistamist.
7. Maapõueseaduse (edaspidi **MaaPS**) 42 lg 1 sätestab, et kaevandamiseks peab olema kaevandamisluba, kui MaaPS ei sätesta teisiti. Viidatud paragrahvi lg 2 kohaselt kui MaaPS ei sätesta teisiti, tohib kaevandada ainult maavara, mis on aktiivse tarbevaruna arvele võetud või aktiivse reservvaruna kaevandatavaks ja kasutatavaks tunnistatud.
8. MaaPS § 11 lg-test 5 ja 6 tulenevalt kuulub loa alusel kaevandamisel saadud kaevis loa omajale ning loata saadud kaevis riigile.

---

¹ Korraldus on digiallkirjastatud 26.03.2026. Korralduses on ekslikult märgitud aastaks 2025, mitte 2026.

9. Tulenevalt eespooltoodust on kaevandamislubade andmise näol vaieldamatult tegemist riigi poolt piiratud avaliku ressursi jagamisega. Kaevandusluba kohustab selle taotlejat tegutsema **kooskõlas konkurentsipiirangutega**. Samaaegselt aga loob seadus subjektiivsed õigused teistele samas valdkonnas tegutsevatele isikutele. Nimelt on teistel samas valdkonnas teenust pakkuvatel **isikutel subjektiivne õigus tegutseda seaduse piirangutega kooskõlas olevas konkurentsituatsioonis**, ilma et haldusorgan rikuks halduse seaduslikkuse põhimõtet.
10. Vaide esitaja on seisukohal, et Korralduse alusel jagatakse avalikku ressursi vastuolus ELTL art-tega 106 ja 102. ELTL-i konkurentsi kaitseks kehtestatud sätted ei kaitse üksnes avalikke huve, vaid ka teiste turuosaliste huve, mida tõhusale konkurentsile ohu loomine selgelt riivab. Euroopa Kohus on asunud seisukohale, et ELTL art-l 102 on vahetu õiguspärase üksikisikutevahelistele suhetele ja nendest sätetest tulenevad isikutele õigused, millele nad võivad riigisisises kohtumenetluses tugineda (vt nt Euroopa Kohtu otsused kohtuasjades C-453/99: Courage ja Crehan, p 23, ja C-282/95: Guérin Automobiles, p 39).
11. Kui teised turuosaliselised peavad kaevandusloa saamiseks või muutmiseks (sh laiendamiseks) läbi viima ulatuslikud MaaPS-s 3. ptk nõuetele vastavad uuringud eesmärgiga tõsikindlalt veenduda maavara olemasolus ja kvaliteedis, siis Korralduse aluseks olnud Aruandes laiendati uuringupunktide andmeid ilma igasuguse veenva põhjendusega nii horisontaalselt kui ka vertikaalselt. Seeläbi **koheldakse vaide esitajat** ja Kivimäe kruusamaardlal kaevandusloa nr KL-513514 ja L.MK 329822 omajat Dozerland OÜ-d (registrikood 14195154) **ebavõrdselt**. Euroopa Kohtu kohtupraktika kohaselt (vt nt Euroopa Kohtu otsus kohtuasjas C-462/99: Connect Austria) kujutab riigi poolt ettevõtjate ebavõrdsesse olukorda seadmine ja selle läbi konkurentsi moonutamine ELTL artikli 106 punkt 1 koostoimes artikliga 102 rikkumist.
12. **08.06.2026** teatas Keskkonnaamet kirjaga nr DM-136377-5 Dozerland OÜ Kivimäe kruusakarjääri keskkonnaloa nr L.MK/329822 muutmise taotluse menetlusse võtmisest (Menetlus M-136377).² Menetlusse võtmist ootab ka Dozerland OÜ keskkonnakaitseloa nr KL-513514 muutmistaotlus T-KL/1033230-2 (Menetlus M-136561).³ Mõlemad taotlused põhinevad Eesti Geoloogiateenistuse Korraldusel ja Aruandel. Vaieldamatult on kaevanduslubade laiendamine konkurentsituatsiooni mõjutav ning seetõttu on vaide esitajal õigustatud huvi, et tema konkurenti soodustav Korraldus oleks seaduslik. Seda ta kindlasti ei ole.
13. Vaide esitaja on seisukohal, et Korraldus ei vasta õiguspärase haldusakti nõuetele (vt pikemad põhjendused allpool). Seda esiteks põhjusel, et sellest ei selgu, millisel kaalutlustel on haldusorgan vaidlustatud Korraldust andnud ja kas selle andmisel on tuvastatud kõigi Korralduse andmise eelduste täitmine. Korralduse õigusvastasusest tulenevalt ei saa olla õiguspärase ka Keskkonnaameti tulevased Dozerland OÜ kaevanduslubade nr L.MK/329822 ja KL-513514 laiendamise otsustused. **Õigusvastase haldusakti alusel kaevanduslubade laiendamise otsustused rikuvad kaebaja õigust õiglasele konkurentsile.**

² https://kotkas.envir.ee/permits/public_application_view?represented_id=&proceeding_id=36999

³

https://kotkas.envir.ee/permits/public_application_view?search=1&applicant=Dozerland&proceeding_public_status=YM&proceeding_id=37183

14. Vaide esitaja leiab, et sisuliselt on Korralduse andmisel lisaks konkurentsi moonutamisele rikutud Eesti Vabariigi põhiseaduse (edaspidi **PS**) §-st 14 tulenevat igaühe subjektiivset õigust heale haldusele, õiguspärasele menetlusele ja õigusnormide järgmisele täidesaatva võimu poolt. Riigikohtu selgitusest tuleneb, et kuigi PS § 14 on sõnastatud objektiivselt, tulenevad kõnesolevast sättest ka isikute subjektiivsed õigused, sealhulgas üldine põhiõigus korraldusele ja menetlusele (vt RKPJKo 3-4-1-1-03, p 12). Üldise põhiõiguse korraldusele ja menetlusele esemeline kaitseala jaguneb menetlus- ja korralduspõhiõiguseks, mille adressaat on seadusandja, ning haldusõiguse valdkonnas õigust korraldusele ja menetlusele konkretiseerivaks põhiõiguseks heale haldusele (vt RKPJKo 3-4-1-1-03, p 16; RKPJKo 3-4-1-14-09, p 43), mille adressaat on täitevvõim (RKÜKo 3-4-1-4-12, p 62). Riigikohus on rõhutanud, et PS §-st 14 tuleneb muuhulgas isiku subjektiivne õigus kohasele haldusmenetlusele (RKHKo 3-3-1-4-10, p 12). Kohase haldusmenetluse läbiviimisel tuleb täitevvõimul juhendada menetlusõiguse üldpõhimõtetest, mille hulka kuulub ka põhjendamiskohustus. Riigikohtu käsituse kohaselt võib kõnealune kohustus tekkida ka sellisel juhul, kui seadus põhjendamist sõnaselgelt ette ei näe, ning põhjendada tuleb mitte üksnes lõppotsuseid, vaid ka menetluse käigus tehtavaid otsustusi (vt RKPJKo 3-4-1-9-09, p 31; RKHKo 3-3-1-62-08, p 10).
15. Viidatud kohtupraktika seega toetab järeldust, et igal halduse subjektil on õiguspärane õõtsus hea halduse põhimõttele ning sellele, et haldusorgan korraldaks menetluse õiguspäraselt ja kooskõlas õigusaktidest tulenevate normidega. Järelikult on ka Eesti Killustik OÜ-l subjektiivne õigus oodata, et kõigi kaevanduslubade omanikele kohaldub ühetaoline haldusmenetlus ja antakse vaid õiguspäraseid haldusakte. **Ülaltoodust tulenevalt seisneb vaide esitaja subjektiivsete õiguste rikkumine lisaks eespool esitatule ka hea halduse põhimõtte rikkumises.**

Vaidlustatud otsustus ei ole õiguspärane haldusakt

16. Puudub vaidlus selles, et Korraldus on haldusakt. MaaPS-s ettenähtud haldusmenetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seaduse (edaspidi **HMS**) sätteid, arvestades MaaPS-i erisusi (MaaPS § 1 lg 3). HMS §-d 54 ja 56 koostoimest tulenevalt on haldusakt õiguspärane kui ta on antud pädeva haldusorgani poolt andmise hetkel kehtiva õiguse alusel ja sellega kooskõlas, proportsionaalne, kaalutusvigadeta, nõuetekohaselt põhjendatud ning vastab vorminõuetele.
17. Haldusakti motiveerimine on haldusakti õiguspärasuse oluliseks eelduseks (RKHKo 3-3-1-39-07, p 9; RKHKo 3-3-1-54-11, p 12 jt) ning see peab tagama PS §-s 15 sätestatud kaebeõiguse reaalse teostamise võimaluse (RKHKo 3-3-1-14-00, p 5; RKHKo 3-3-1-54-11, p 12 jt). Kui isik ei tea haldusakti andmise tegelikke põhjuseid selle andmise hetkel, siis ei ole neil efektiivselt ja argumenteeritult võimalik vaidlustada haldusakti andmise asjaolusid. Läbi haldusakti õigusliku ja faktilise aluse saab isikule selgeks, miks just selline haldusakt tema suhtes anti. Vastasel korral võib haldusakti õigusliku ja faktilise aluse otsimine kanduda üle kohtumenetlusse. Sellisel juhul ei kontrollita aga enam haldusorgani tegevust, vaid otsitakse põhjendusi haldusakti kehtima jäämiseks (RKHKo 3-3-1-49-08, p 11; RKHKo 3-3-1-54-11, p 12). Eesti Geoloogiateenistuse Korraldus nr 13-5/26-40 eelnimetatud põhimõtetele ei vasta. Sisulisi põhjendusi selle kohta kuidas haldusorgan kaalus kooskõlas volituse piiride, kaalutusõiguse eesmärgi ning õiguse üldpõhimõtetega, arvestades olulisi asjaolusid ning kaaludes põhjendatud huve (HMS § 4 lg 2) ja teisi menetluse seisukohalt olulisi asjaolusid ning jõudis järelemini, et ei esine Pärnu maakonna Kivimäe kruusamaardla registrikande muutmise keeldumise aluseid, ei leidu ei

Korraldusest endast ega vaide esitajale 20.05.2026 ja 27.05.2026 antud selgitustest (vt **lisa 1**).

18. Vaide esitaja viitab, et Pärnu maakonna Kivimäe kruusamaardla registrikande muutmine on olulise põhjendamispuudusega. 27.05.2026 kirjas on paljasõnaliselt viidatud, et haldusorgan tegi kaalutlusotsuse varud taotletud kujul arvele võtta. Ometi ei nähtu Korraldusest vastavasisuliselt kaalutlusi.
19. Vaidlustatud haldusaktis puuduvad mistahes selgitused, miks haldusorgan ei ole kaalunud sügavamate kaevandite rajamise nõudmist ja jättis ligikaudu 1,5m paksuse maavaralasundi nõuetekohaselt uurimata. Haldusorgani väide selles kohta, et kogu ala tuleb käsitleda lihtsa ehitusega maardlana või määrata kogu materjal üheselt täiteliivana on oletuslik ega põhine menetluses esitatud tõenditel. Vaide esitaja märgib, et HMS § 38 lg 3 näeb ette menetlusosalise kohustust esitada haldusorganile menetluses tähtsust omavad asjaolud ja tõendid. Selle kohustuse täitmata jätmise korral võib haldusorgan soodustava haldusakti andmisel jätta taotluse läbi vaatamata. Maavarauuringud OÜ ei ole Korralduse andmisele suunatud menetluses oma kohustusi täitnud.
20. Vaide esitaja rõhutab, et Aruande ja olemasolevate analüüsiandmete põhjal varieerub alla 0,063 mm osakeste sisaldus põhjapoolsetes plokkides vahemikus 2,98–17,75% ja lõunapoolsetes plokkides vahemikus 3,24–7,28%. Keskkonnaministri 17.12.2018 määruse nr 52 „Üldgeoloogilise uurimistöo ning maavara geoloogilise uuringu kord ja nõuded ning nõuded fosforiidi, metallitoorme, põlevkivi, aluskorra ehituskivi, järvelubja, järvemuda, meremuda, kruusa, liiva, lubjakivi, dolokivi, savi ja turba omaduste kohta maavarana arvelevõtmiseks“ (edaspidi **Määrus nr 52**) nõuete järgi ei saa öelda, et tegu on täitepinnasega kogu ulatuses, vaid siin on ka ehitusliivale vastavat materjali. Sellest tulenevalt ei saa uuringuala käsitleda meelevaldselt lihtsa ehitusega maardlana, kus levib valdavalt moreen.
21. Vaide esitaja märgib, et keskmiste näitajate alusel ei kvalifitseeru Kivimäe kruusamaardla materjal tõepoolest ehitusliivaks, kuid juhib tähelepanu, et plokkide keskmised kvaliteedinäitajad on arvutatud vaid 5 ja 6 proovi põhjal. Sealjuures ulatuvad lamamini ainult kaks kaevandit – K-1-19 ja K-2-19. Nende kaevandite vahekaugus on ligikaudu 21 m ning alla 0,063 mm osakeste sisaldus on kaevandis K-1-19 vahemikus 3,24 – 4,93% ja kaevandis K-2-19 5,78%. Seega peab kaevandi K-1-19 materjal vastama Määruse nr 52 järgi ehitusliivale kehtestatud nõuetele. Ka seda tahku ei ole haldusorgan vaaginud.
22. Tulenevalt eespooltoodust **ei saa vaide esitaja nõustuda haldusorgani tagantjärele esitatud järeldusega**, et tegemist on moreeniga kogu ploki ulatuses. Kõige ilmekamalt näitab haldusakti andnud organi järelduse ebaõigust tõsiasi, et tehtud analüüside põhjal vastab 36% proovidest ehitusliivale kehtestatud nõuetele (11 proovist 4 proovi).
23. Kirjavahetuses tõi haldusorgan välja, et juriidiliselt lubab Määrus nr 52 § 29 lg 8 tellijal esitada täiteliiva ja täitekruusa põhinõuetest erinevaid täiendavaid arvele võtmise nõudeid. Haldusorgan märgib iseenesest õigesti, et Määrus nr 52 § 29 „Liiva ja kruusa kasutusala ning kasutusala määramise nõuded“ võimaldab tellijal esitada täiendavad nõuded liiva ja kruusa kvaliteedinäitajatele. Samas puudub tellijal õigus esitada täiendavaid nõudeid uuringumetoodikale. Vaide esitaja viitab, et Määruse nr

52 § 30 reguleerib uuringumetoodikat ning selles sättes **puudub tellija õigus** esitada täiendavaid nõudeid uuringumetoodikale.

24. Isegi kui liiva ja kruusa uuringu puhul on võimalik uuringumetoodikat tellija poolt ette määrata (ja mida vaide esitaja ei mööna), siis ei ole seda Aruandes siiski selgesõnaliselt välja toodud. Vastupidiselt, Aruandes on korduvalt märgitud, et uuringu tegemisel lähtutakse kehtivast määrusest, kuid täiendav metoodiline kirjeldus puudub. Aruandes esitatud kinnituste kohaselt saab teha ainuvõimaliku järelduse, mille kohaselt ei ole tellija andnud mingeid täiendavaid nõudeid uuringumetoodikale. Järelikult on Aruande andmed kas moonutatud või ebapiisavad ning Aruandele tugineb Korraldus on igal juhul õigusvastane.
25. Ainuüksi moonutatud andmete esitamine Aruande koostaja Maavarauuringud OÜ poolt loob ebaõige ettekujutuse asjas olulise tähendusega asjaoludest, mis võis mõjutada asja sisulist otsustamist. Tegemist on haldusakti tühistamise alusega (vt nt RKHKo nr 3-3-1-29-12, p 20).
26. HMS § 4 lg 2 kohaselt tuleb kaalutusõiguse teostamisel kaaluda põhjendatud huve. Kõigi Korraldusega seotud huvide kaalumata jätmine (mh avaliku huvi, Dozerland OÜ konkurentide huvide kaalumine, jne) kujutab endast loamenetluse olulist rikkumist, kuivõrd ilmselgelt mõjutaks see haldusorgani poolt 25.03.2026 haldusakti nr 13-5/26-40 andmist. **Eespool kirjeldatud põhjustel, ei ole kõnesoleva Eesti Geoloogiateenistuse otsustuse näol tegemist õiguspärase haldusaktiga HMS § 54 tähenduses.**

Eesti Geoloogiateenistus on rikkunud uurimispõhimõtet

27. HMS § 6 sätestab uurimispõhimõtte, mille kohaselt on haldusorgan kohustatud välja selgitama kõik menetletavas asjas olulise tähtsusega asjaolud. Eesti Geoloogiateenistus saab oma järeldused rajada üksnes tõenditele, mida ta on eelnevalt piisavalt kogunud ja põhjalikult uurinud (vt RKHKo 3-3-1-62-14, p 20.4). Sealjuures on haldusorgan kohustatud olulised asjaolud välja selgitama enne oma otsuse tegemist ning vastustaja ei tohi lähtuda üksnes oletustest (vt nt RKHKo 3-19-569, p 11).
28. Antud juhul on ilmne, et 25.03.2026 korralduse nr 13-5/26-40 menetluses on asja lahendamisel olulised asjaolud jäänud Eesti Geoloogiateenistuse tähelepanuta (vt ka p-dest 18-23 eespool).
29. Kuivõrd Pärnu maakonna Kivimäe kruusamaardla registrikande muutmine ei vasta maavara arvele võtmise nõuetel MaaPS § 22 tähenduses ning vastupidist tõendavaid kaalutlusi ei nähtu ei 25.03.2026 korraldusest nr 13-5/26-40 ega 27.05.2026 vaide esitaja antud selgitusest, siis on Korraldus nii formaalselt kui ka sisuliselt õigusvastane.

IV MENETLUSLIKUD AVALDUSED

30. **Tähtaegsus.** Vaide esitaja ei ole olnud Korralduse adressaat ning Eesti Geoloogiateenistus ei ole Korraldust vaide esitajale kätte toimetanud. Vaide esitaja sai Eesti Geoloogiateenistuse korraldusest nr 13-5/26-40 teada 20.05.2026. HMS § 75 järgi saab vaide esitada 30 päeva jooksul, arvates päevast, mil isik vaidlustatavast

haldusaktist teada sai või oleks pidanud teada saama. Seega saabub vaide esitamise tähtaeg 19.06.2026. **Järelikult on käesolev vaie esitatud tähtaegselt.**

31. **Kinnitus.** Kooskõlas HMS § 76 lg-ga 2 kinnitab vaide esitaja, et vaieldavas asjas ei ole jõustunud kohtuotsust ega toimu kohtumenetlust.
32. **Esindusõigus.** Allakirjutanud kinnitavad, et on vaide esitaja lepingulised esindajad käesoleva vaide esitamisel ja selle edasisel menetlemisel. Vaide esitaja palub adresseerida vaidega seonduv kirjavahetus esindajate e-posti aadressile.
33. **Vaide esitamise viis.** Käesolev vaie on esitatud digitaalselt allkirjastatuna e-posti teel dokumendi alguses.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Epp Lumiste

/allkirjastatud digitaalselt/

Artur Viira

Lisad:

- 1) Vaide esitaja ja haldusorgani kirjavahetus;
- 2) Volikiri.